

Romualds Ancāns filmas *Nepabeigtās vakariņas* uzņemšanas laikā 1979. gadā.

Aktiera Romualda Ancāna saknes ir Latgalē, viņš nācis no Vārkavas pagasta, kas atrodas starp Livāniem un Preiļiem. Vecāki bija zemnieki, kas padomju laikos dienišķo maizīti pelnīja vietējā kolhozā un piemājas saimniecībā. Viņi agri radināja pie darba un dēlam jau sešu gadu vecumā uzticēja zirgu ar visu pajūgu, kas bija pilns ar graudu maisiem. Zēns palīdzēja tēvam smagajos lauku darbos, kas viņu tikai norūdīja un padarīja stiprāku. Un vēl viņam jau kopš bērnības patika uzstāties uz skatuves. Romualda mamma dziedāja korī, bet tēvs spēlēja dažādus instrumentus – vijoli, ģitāru, mandolinu un akordeonu – un muzicēja teju vai visos lauku godos: kāzās, bērēs, kristībās, Jāņos un zaļumballēs. Arī Romiks jau no mazotnes tiecās pēc mūzikas – patika gan spēlēt, gan dziedāt. Interesanti, ka ģimenē Ancāni dziedājuši gan latgaliski, gan... baltiski. “Tolaik tāds jēdziens kā latviešu valoda man nebija zināms,” kādā intervijā atklāja Romualds. “Manā izpratnē tie, kas nerunāja latgaliski, runāja baltiski. Man nebija šaubu, ka pareizā runāšana ir latgaliskā. Visus tos, kas nebija no Latgales, saucām par čivļiem, bet viņi mūs – par čangaļiem.”

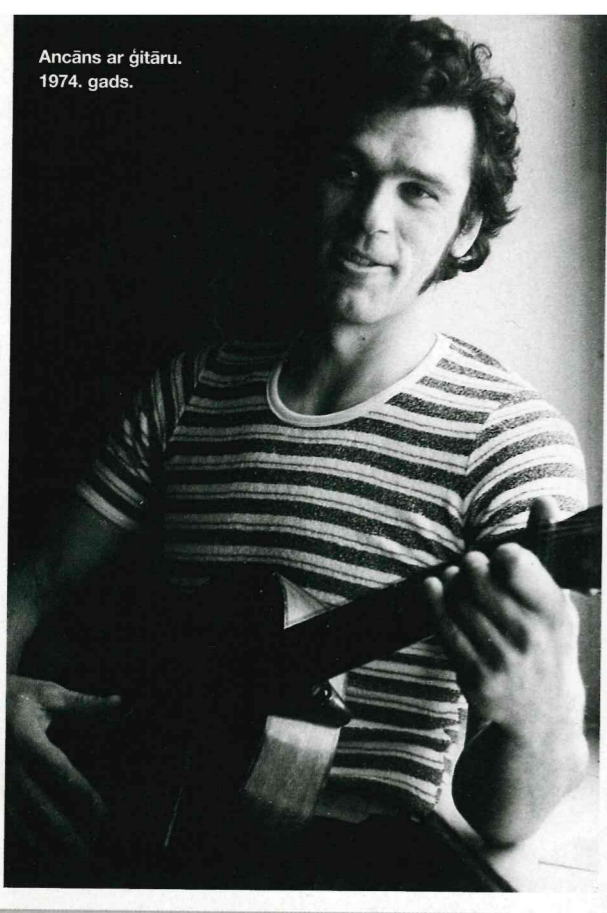


ANDRIS BERNĀTS

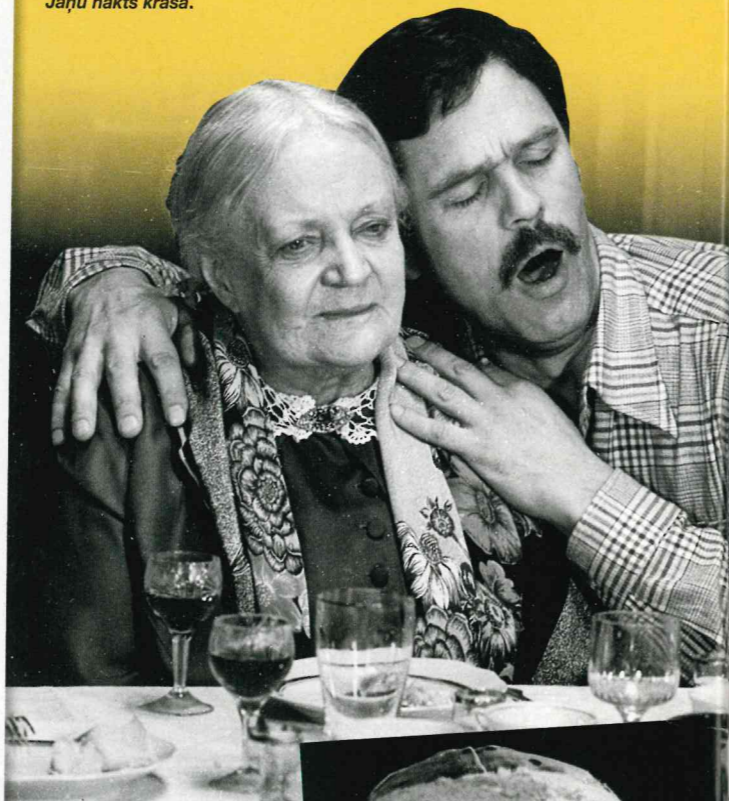
Romantiskis AR LATGALIEŠA AKCENTU

KAUT GAN AKTIERIS ROMUALDS ANCĀNS PĒC AUGUMA BIJA SPĒCĪGS TĒVAINIS, KURĀM ROKAS KĀ LĀPSTAS, DRAUGI UN KOLĒGI VIŅU MĪLI SAUCA PAR ROMKU, ROMIKU VAI ROMĪTI. SAVĀ AKTIERA MŪŽĀ VIŅŠ ATVEIDOJA DAUDZAS IZCILAS LOMAS.

Ancāns ar ģitāru.
1974. gads.



Strādīgais latgalietis
Jāzepts filmā *Limuzins*
Jāņu nakts krāsā.



Jāzepts kļuva par lomu, kas daudziem
uz mūžiem saistīsies ar Ancānu.



Arvīda Krieva īsfilma
Vainīgais, kam par
pamatu bija Rūdolfa
Blaumaņa stāsts
Slepkavas.



Kapteinis Lapiņš
detektīvā *Saklis*
1988. gadā.

Gremdējoties atmiņās, aktieris stāstīja par bērnībā piedzīvotajiem ģimenes braucieniem uz baznīcu, par Ziemassvētku un Lieldienu dievkalpojumiem, mācītāju sprediķiem, ērģeļu skaņām, vecsmātes dziedātajām baznīcas dziesmām, kronlukturu gaismu un svētsvinīgo gaisotni. Iespējams, šajos dievkalpojumos gūtie iespaidi viņu vēlāk rosināja pievērsties teātra mākslai, jo, kā atzina pats Romualds, īsts teātris sniedz cilvēkam nepieciešamo katarsi un šķīsta dvēseli. Vecāki nav vairījušies arī no laicīgām izpriecām, vietējā kultūras namā bieži apmeklējuši sarīkojumus, viesizrādes, koncertus. Jau pusaudža gados, kad pašmācības ceļā bija apgūta akordeona spēle, Romualds ar dažiem puīšiem nodibināja savu ansambli. Pirmo ballīti viņi spēlēja Līvānos, tai sekoja vēl daudzas citas. Jauneklim iepatikās mūziķa dzīve – vilināja svinīgā gaisotne un publikas atsaucība. Turklāt varēja nopelnīt naudu, kas patīkami sildīja kabatu. Pabijis uz skatuves un saņēmis aplausus, viņš tos gribēja dzirdēt vēl un vēl.



1977. gadā tapušas provēs
filmai *Un rases lāses rītausma*.

Ūdenslidējs un amfībijas vadītājs

Tomēr vecāki nosprieda, ka dēlam nepieciešama nopietnāka un stabilāka profesija. Pēc 8. klases beigšanas viņš devās uz Rīgas celtniecības arodskolu. “Manam tēvam bija zelta rokas,” stāstījis Romualds. “Arī man patika būvniecības darbi. Uz arodskolu aizgāju arī tāpēc, ka tur viss bija par brīvu – apģērbs, uzturs, dzīvošana. Vecāki no mājām neko iedot līdzī nevarēja, kolhozu laikos dzīve bija ļoti trūcīga.” Arodskolā notika liktenīgā tikšanās ar režisoru Jāni Streiču. Režisors atceras: “Kad pirms vairāk nekā piecdesmit gadu ieraudzīju viņu arodskolu kultūras namā, kur vadīju dramatisko pulciņu, viņš augumā bija pārāks par visiem vienaudžiem un atgādināja lāča bērnu starp kucēniem. Viņš izcēlās ar sirsniņu

smaidu un dziedošu Līvānu intonāciju sarunā. Un vēl ar savām lielajām rokām, kas bija kā lāpstas. Romiķis visus suģestēja ar labestību un omulību, kas staroja kā siltums no ugunskura.” Pēc skolas beigšanas Romualdu iesauca dienestā. Tur viņš tika dēvēts par Augustiņu, jo bieži dungoja populāro šlageri *Ak, tu mīlo Augustiņ!*. Dažas reizes pat oficiālos dokumentos viņš ierakstīts kā Augusts Ancāns! Romualds dienēja Baltkrievijā, Polockas sapieru karaspēka ūdenslidēju vienībā, bija amfībijas vadītājs un ūdenslidējs. Bieži vien viņam nācās palīdzēt vietējai milicijai, nirstot dažādās ūdensstīpēs un meklējot noziedznieku pamestos ieročus vai nosliktos cilvēkus. Aktieris kolēģiem reiz stāstījis, ka pirmais sliķonis viņa ūdenslidēja karjerā bijusi kāda no ezera dzelmes izcelta sieviete. “Jauna un skaista dāma, kuras matos bija iepinušās

alģes un dūņas. Kad ieradās radi, viņas māte man metās virsū ar pārmētumiem, ka neesmu viņu izglābis dzīvu. Vēlāk nosliktušo sievieti vairākkārt redzēju sapņos. Viņa pulējās ievilkta mani dziļāk dzelmē, nožņaupt un nosmacēt ar dūņām. Parasti pēc tādiem murgiem pamodos nosvīdis slapjš.”

Kuriozi un pārpratumi

Lai gan pēc armijas Romualds tika mudināts pievērsties aktiermākslai, viņš vispirms iestājās Latvijas Valsts konservatorijas vokālistu nodaļā. Taču – jo vairāk mācījās dziedāt, jo lielākas problēmas radās ar balsi. Otrajā kursā pasniedzējs, jaunais diriģents Aleksandrs Viļumanis teicis: “Ko tu mokies ar dziedāšanu? Ej uz aktieriem! Tur tev būs istā vieta.” Režisors Arnolds Liniņš viņu uzņēmis savā Dailes teātra studijā, kur mācījušies šodien labi pazīstamie aktieri – Akvelīna Līvmane, Mirdza Martinsone, Ivars Kalniņš, Jānis Paukštello, Bērtulis Pizičs un citi.

Tomēr piedzīvotās neveiksmes dziedāšanā vēl ilgi likušas par sevi manīt. Romualds atcerējies: “Vokālajās stundās pie klavierēm nevarēju stāvēt, jo tūlīt viss iekšā savilkās un balss aizžņaudzās. Vajadzēja ilgu laiku, lai tiktu pāri šai psiholoģiskajai barjerai.”

Nonākot Dailes teātrī, Ancāns speciāli piestrādāja, lai tiktu vaļā no izloknes. “Man tas nebija grūti, tikai dažiem vārdiem juka intonācijas un uzsvāri,” viņš atzina. Reiz kādā izrādē, kur spēlējis kopā ar Eduardu Pāvulu, viņam bija jāsauc vārds *trauki*. Tiklīdz sācis piedomāt, ar kādu intonāciju – kāpjošu, kritošu vai laužtu – tas vārds jāizrunā, tā visu sajaucis un pateicis nepareizi. Pāvuls devis padomu, lai Romiķis iedomājas tādu skatu – no kūts ārā iet gov, kam pie astes pieķērušies un līdzī stiepjas gari salmi. Un ar tādu garu intonāciju jāizrunā

vārds *trauki*. Romualds diezgan ilgi mocījies ar Pāvula govi, salmiem un traukiem, līdz pateicis pareizi, un Pāvuls atviegloti nopūties.

Kad Ancāns jau bija precējies un ar ģimeni dzīvoja netālu no Dailes teātra Bruņinieku ielā, pie viņa bieži ciemojās kolēģi. Vēlāk Romualds ar humoru atcerējās, ka sieva Anna to visu pacietusi, tikai reiz neizturējusi un teikusi: “Cietos viņi var nākt, bet lai nelien ledusskapī! Es nespēju pabarot visu teātri!”

Pēc rakstura būdams labsirdīgs un miermīlīgs, Ancāns spēja būt arī šķelmīgs un atraktīvs. Reiz kādā bohēmiskā saietā viņš

Policijas komisārs Martins Beks
filmā *Nepabeigtās vakariņas*.

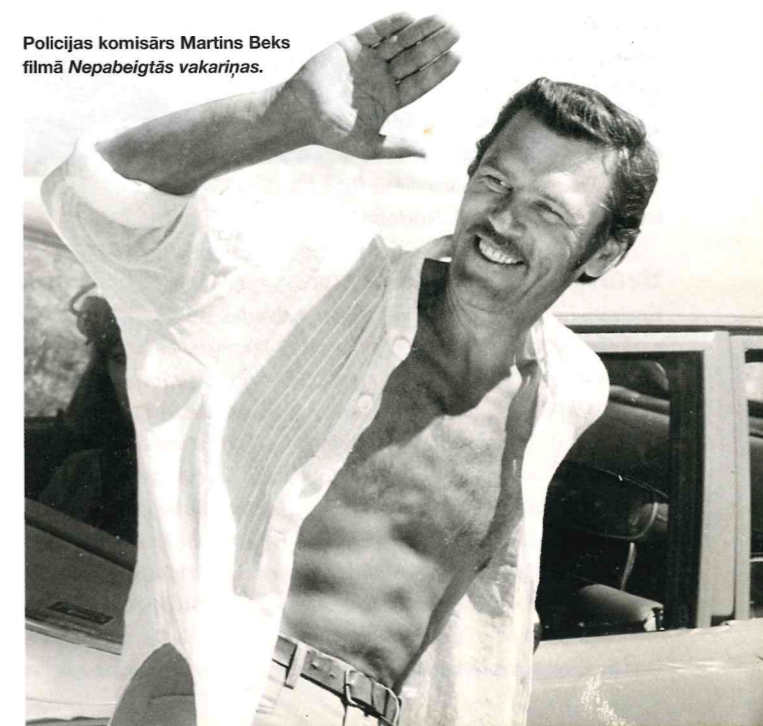


FOTO: NO JĀVĀS STREIČA UN EDUARDA ANČANA PERSONĪSKAJIEM ARHĪVIEM; PĪGAS KINOVIKZEĻA KRĀJUMA; GUNTIS GRUNTE; OJĀRS GRĪKS



Ar sievu Annu un dēlu Eduardu.

Romualda Ancāna ģimene laukos.



Nozīmīgākās kinolomas

Villijs Statlijs filmā *Robina Huda bultas* [1975]

Policijas komisārs Martins Beks filmā

Nepabeigtās vakariņas [1979]

Giluču Jāzeps filmā *Limuzīns Jāņu nakts krāsā* [1981]

Žanis filmā *Zītaru dzimta* [1989]

Izidors filmā *Cilvēka bērns* [1991]

Vincents filmā *Likteņdzirnas* [1997]

Ģenerālis fon der Golcs filmā *Rīgas sargi* [2007]

Rūdolfis Rūdups filmā *Rūdolfa mantojums* [2010]

Svarīgākās lomas teātrī

Kaspars Egonā Līva lugā *Velnakaula dviņi*, Tenu Enna Vetemā

lugā *Rožu dārzs*, Dausprungs Justīna Marcinkeviča lugā

Mindaugs, Kārlis Paipala Bruno Sauliņa lugā *Ošu gatve*,

Mauntdžozs Ferdinanda Bruknera lugā *Elizabete, Anglijas*

karaliene, Bērtulsons Paula Putniņa lugā *Uzticības saldā nasta*,

Āne Niskavuori Hellas Vuolijoki lugā *Niskavuori maize*, Jūda

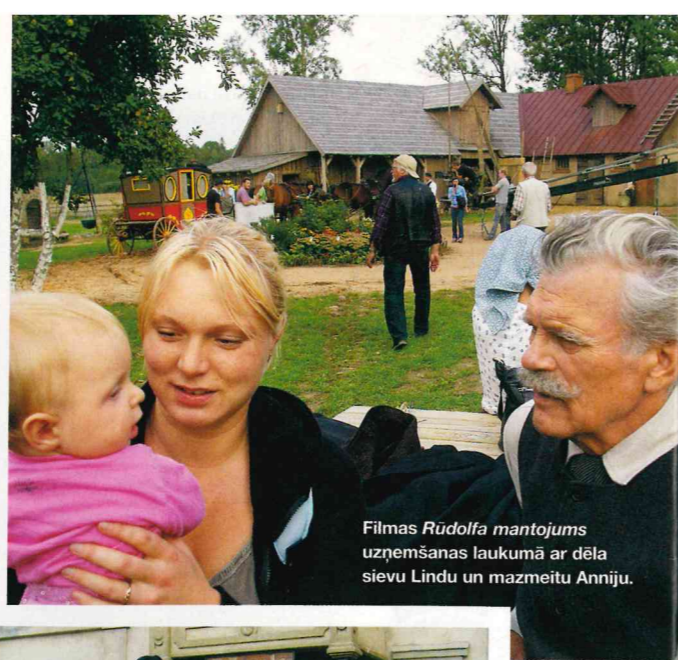
Raiņa lugā *Jāzeps un viņa brāļi*, Roplainis Rūdolfa Blaumaņa

lugā *Pazudušais dēls*, Ikars, vēlāk arī Bernhards Berlauks Paula

Putniņa lugā *Mūsu dēli*, Mintauts Raiņa lugā *Mindaugs*, Hērakls

Fridriha Dirrenmata lugā *Hērakls un Augeja lopu laidars*, Ifreims

Kebots Jūdžina O'Nīla lugā *Mīla zem gobām*.



Filmā *Rūdolfa mantojums* uzņemšanas laukumā ar dēlu sievu Lindu un mazmeitu Anniju.



Tēvs Romualds, dēls Eduards, mazmeita Annija un suns Pepija Rūdolfa mantojuma uzņemšanas laikā.

ielocījis savu lielo augumu bērnu gultiņā, kur mierīgi nogulējās līdz pat rītam. Vien rokas un kājas spraukušās ārā no redelēm un nokarājušās līdz pat grīdai...

Kolēģi atceras vēl kādu interesantu epizodi, kur viens no varoņiem bijis Ancāns. Reiz kopā ar Artūru Dimiteru viņš spēlējās izrādē *Uzticības saldā nasta*. Abiem bijis kopīgs iedzēršanas skats, kur alkohola vietā malkojuši tēju vai limonādi. Reiz Dimiters nolēmis Ancānu iznest cauri un pudelē ielējis stipru alkoholu, kas bijis tik viltīgi atšķaidīts, ka grābus īsti nevarējis just. Romiķis pēc kārtīgas šļukas ātri vien noreibis un pat sācis viegli līgoties, turklāt Dimiters vēl nekaunīgi pajautājis: “Nu, khe, khe, kā tad garšo?” Ancānam mežģījusies mēle, tikai ar lielām mokām viņš novadījis izrādi. Pēc kāda laika Romiķis nolēmis atspēlēties. Pirms kārtējās izrādes pazīstams bārmenis sagatavojis ļoti stipru kokteili – īstu dziļumbumbu. Izrādes laikā Ancāns veiksmīgi apmainījis rekvizīta trauku pret savējo. Dimiters neko nav manījis un izdzēris puspuodeli. Kad sapratis, kas par lietu, bijis jau par vēlu. Turklāt Romualds ātri apēdis visas uzkodas, lai tās netiktu kolēģim. Jau manāmā reibumā un neskaidrā dikcijā Dimiters nospēlējās izrādē līdz galam. Tobrīd skatītāju zālē atradusies arī viņa dzīvesbiedre Vija Artmane, kas pēc izrādes sadevusi vīram kārtīgi sutu par dzeršanu darba laikā un necieņu pret skatītājiem.

Kāds cits piedzīvojums Ancānam gadījies ar kolēģi Jāni Paukštello. Reiz pēc filmēšanās abi nolēmuši uzreiz netraukties uz mājām, bet nedaudz atpūsties un pasvinēt. Bijusi skaista vasaras diena, kokos čivinājuši putni, bet kabatās šķindējusi nauda. Abi nosprieduši, ka derētu pabrīdināt sievas

un aizsūtīt viņām vēstules. Katrs uzrakstījis pa mīlestības vēstulei un beigās vēl atvainojies, ka darba dēļ spiests aizkavēties. Kuriozi, bet aktieri sajauca aploksnes. Romualds savu mīlestības vēstuli aizsūtīja Akvelīnai Līvmanei, bet Paukštello – Romualda sievai Annai.

Alkohols un mākslinieks Goija

Reiz kāda žurnāliste Ancānam jautāja, vai viņam ir problēmas ar alkoholu. Romualds atjokoja, ka patiesībā viss ir otrādi – alkoholam ir problēmas ar viņu. Aktieris stāstīja, ka alkohola lietošana sniedz arī kādu neparastu izdevību, proti, pie viņa ciemos nāk mākslinieks Goija. Kad dzerts divas nedēļas, Goija bijis klāt. Vai arī otrādi – ja mākslinieks ierodas negaidīti, Ancānam ir skaidrs, ka lietojis alkoholu jau divas nedēļas. Tē gan jāpiebilst, ka viņš salīdzinājumā ar citiem kolēģiem tomēr prata atdalīt šo aizraušanos no darba. Šajā ziņā Romualds bija līdzīgs savam varonim Giluču Jāzepam no filmas *Limuzīns Jāņu nakts krāsā*. Uz Ērika jautājumu “Tu iedzert negribi?” viņš atbild: “Gribu, velns! Bet nevaru. Jāstrādā!” Arī Ancāns strādājot ar alkoholu neaizrāvās. Aktieris gan atzina, ka viņam ir kaut kāda atkarība no alkohola, tomēr ārstēties neuzskatīja par vajadzīgu, jo tad jau jāarstējas arī no teātra. “Kad strādāju teātrī, nedzēru,” viņš apgalvoja. “Neesmu norāvis nevienu izrādi. Reizēm gan glāzīti pirms izrādes esmu paņēmis. Ir viens tāds mērs, kuru iedzerot ir labi, tikai grūti to robežu notrāpīt, aiz kuras vairs nav labi.”

Ancāns ievēroja vēl kādu principu, proti, viņš neaizrāvās ar alkohola lietošanu mājās sievas klātbūtnē. To darīja krogā vai devās uz laukiem. Tad piezvanīja dzīvesbiedrei un informēja, ka ir sveiks un vesels, vien nedaudz iemalkojot.

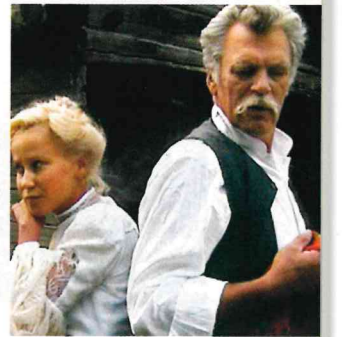
“Paļaujos, ka dieviņš mani noliks tur, kur mana īstā vieta,” mēdza teikt Romualds. “Ļauju, lai lielās lietas dzīvē nokārtojās pašas, nekur ar varu iekšā nelaužos. Ja neiznāk, tātad tas man nav lemts.”

Ancāns gan atzina, ka pēc horoskopa ir Auns, kuram it kā vajadzētu ar ragiem triekties visos jaunos vārtos, tomēr viņš tā nedarot. “Ja mani izmet pa durvīm, pa logu atpakaļ vairs nelienu. Drīzāk aizeju ar lepnī paceltu galvu, pirms mani izmet. Taču, ja esmu nodomājis kaut ko izdarīt, tad eju līdz galam, kamēr izdaru.”

No traktorista līdz ģenerālim

Dzīves laikā Romualds neslēpa, ka viņa kinokarjeru lielā mērā ietekmējis režisors Jānis Streičs, jo bez viņa tā diez vai būtu tik labi izdevusies. Sākumā aktierim dotas nenozīmīgas lomas, bet pēc policijas komisāra Beka lomas Jāņa Streiča filmā *Nepabeigtās vakariņas* viņš kļuva par savienības mēroga aktieri un ik pa laikam tika aicināts filmēties Krievijā. Savukārt pēc Izidora lomas filmā *Cilvēka bērns* kinokritiķe Maija Augstkalna atzina, ka līdz tam pazinusi Romualdu Ancānu kā labu cilvēku, bet nu atklājusi arī labu aktieri.

Tomēr par visnozīmīgāko lomu kļuva Rūdups Jāņa Streiča filmā *Rūdolfa mantojums*. “Kad pirmo reizi izlasīju scenāriju, man iekšā viss sāka pilnīgi trīcēt,” jau vēlāk stāstīja Ancāns. “Sapratu: ja dabūšu Rūdupu, nospēlēšu lomu, kuras dēļ vispār esmu aktieris.” Kaut gan klīda runas, ka loma tiks Ancānam, režisors Jānis Streičs tomēr nesteidzās ar lomas piedāvājumu.



Pats Ancāns uzskatīja, ka Rūdolfs Rūdums ir viņa spilgtākā un nozīmīgākā kinoloma. Par to viņš saņēma *Lielā Kristapa* balvu.

Ar vīnu un ģitāru

Savs stāsts par Romualdu Ancānu ir viņa kursabiedram, draugam un bijušajam Dailes teātra direktoram Bērtulim Pizičam: “Abi esam nākuši no Latgales un reizēm centāmiem noskaidrot, kas no mums ir īstāks latgalielis. Tā kā Romiķam bija izcila humora izjūta, es centos tikt viņam līdzī. Savulaik bijām bohēmas biedri, kad ar viņa pudeli un ģitāru varējām nosēdēt visu nakti. Reizēm aktieru pasēdēšanas notika pie Romualda, tomēr visbiežāk – pie manis. Romiķis bija romantisks un labsirdīgs. Ne jaunībā, ne arī vēlāk viņš nesūkstījās par sadzīves likstām, vairāk filozofēja par garīgām tēmām un mākslu. Gadījās, ka viņš man zvanīja nakts vidū, lai tikai aprunātos par Mikelandželo vai Goiju. Biju pie viņa arī pēdējās dzīves dienās. Romiķis ļoti apzinājās, ka viņam ir jāaiziet...”



Uzņemot Rūdofa mantojumu, tika atzīmēta Romualda Ancāna dzimšanas diena.

Vitāls līdz mūža galam

Režisors Jānis Streičs: "Pateicoties Romikam, mums pirmoreiz Latvijas kinomākslā pietiekami krāšņi izdevās attēlot Latgales novadu. Es šeit runāju par filmu *Limuzīns Jāņu nakts krāsā*. Un tas notika tikai tāpēc, ka man toreiz pie rokas trāpījās tik skaists, labestīgs un dziedoš latgalietis – Romualds Ancāns. Visa Latgale izpaudās viņā pašā, un savu vitalitāti viņš saglabāja līdz pat mūža galam, kad jau bija skaidrs, ka viņa dienas ir skaitītas."

Tāpēc Romualds mocījās neziņā un bažijās, ka Streičs nepiedāvā to citam. Kādā intervijā aktieris atklāja, ka ilgās gaidīšanas dēļ gandrīz sācis raudāt. Streičs viņam piezvanīja pēdējā brīdī un aicināja uz kinoprovēm, turklāt bija ļoti izbrīnīts, ka Romiķis nav informēts par jau agrāk iedalīto Rūdupa lomu.

Sākoties filmēšanai, Ancāns gluži vai ienira savā tēlā. "Es atcerējos tos skaistos bērnības gadus, kad kolhozu vēl nebija. Kad ar saviem zirgiem plāvām labības laukus un rudzus likām statos. Atcerējos, kā smaržoja lielā klētis, kad arodus piebēra pilnus ar graudiem, un cik tēvs bija lepns par ražu. Šīs sajūtas es liku lietā, kad spēlēju Rūdupu saimnieku. Es atcerējos mēslu un kulšanas talkas, kad kaimiņi cits citam gāja palīgā. Kopā strādājam un pēc tam svinējam padarīto. Cilvēki dziedāja un priecājās. Tā bija lauku dzīves romantika."

Bija arī kāds neparasts gadījums. Reiz, ieradies uz filmēšanu, aktieris pagalmā ieraudzīja ratus ar zārku. Tie bija palikuši no iepriekšējās dienas, kad filmētas Rūdupa bēres. Vēlāk Ancāns atzinās, ka tajā brīdī viņam iekšā viss sagriezies. "Es sapratu – mans Rūdups ir miris. Kā es viņu tagad spēlēšu? Ja tēls ir tuvs dvēselei, grūti sevi no tā nodalīt."

Romualds stāstīja, ka daži tēli savu smagumu uzliek uz viņa pleciem. Tād jāpaiet ilgam laikam, lai tiktu vaļā no viņu dzīves un sāktu dzīvot savējo. Tā noticis arī teātrī, kad izradē *Vēlnakaula diviņi* Ancāns atveidoja Kasparu.

Vērtējot aktiera veikumu filmā *Rūdofa mantojums*, režisors Jānis Streičs rezumēja: "Aktierim aiz muguras bija pāri par

40 kinolomu, to skaitā septiņās manās filmās, bija arī lielas veiksmes teātrī, bet vecais Rūdups tās visas pārtrumpoja." Pats Ancāns gan savulaik atzina, ka viņam labāk patīk lomas, kur mazāk teksta. "Lielāks dziļums ir tam, ko skatītājs redz un saprot bez vārdiem. Kad runā viss cits, ne mute. Klusumā bieži vien ir lielāks spēks. Tā uz skatuves ļoti labi mācēja Eduards Pāvuls, kas man bija tuvs teātrī un arī dzīvē."

Reiz jautāts, kas viņam dzīvē svarīgāks – teātris vai kino, Ancāns atjokoja, ka tas ir muļķīgs jautājums. Tas esot tāpat, kā atbildēt uz jautājumu: kas ir labāks – sieva vai mīļākā? Viņš gan tūlīt piebilda, ka viņam ir sieva un par mīļākajām neko nezina.

Katrā ziņā Romualds Ancāns bija aktieris ar plašu aktiermeistarības amplitūdu – vienlīdz izcili varēja atveidot gan traktoristu Jāzepu filmā *Limuzīns Jāņu nakts krāsā*, gan ģenerāli fon der Golcu filmā *Rīgas sargi*. Starp citu, saimnieka Rūdupa loma nebija pēdējā, Ancāns vēl paspēja nofilmēties 2011. gada vasarā Tallinā *Belarusfilm* uzņemtajā filmā *Vientuļā sala*.

Cīņa ar slimību

Romualda dzīve nebija kā taisna šoseja, gadījās arī pagriezieni. Piemēram, 90. gadu vidū viņš aizgāja no Dailes teātra, turklāt pats un bez aizvainojuma. Tobrīd dzīve tā iegrozījās, ka bija darāmi svarīgāki darbi. Rudenī laukos mājai nodedzis jumts, ziema nākusi virsū, tāpēc steidzīgi vajadzējis uzlikt jaunu. Turklāt teātrī, kā viņš pats atzina, nav bijis sirdij tīkama repertuāra, tāpēc aizbraucis uz laukiem un pievērsies celtniecībai. Strādājis gan firmās, gan individuāli. Paziņas apliecina, ka Romualds varējis uzcelt māju no pamatiem līdz jumtam, kā arī veikt iekšējo apdari. Draugi viņu atceras kā strādīgu un pieklājīgu cilvēku, kas nekad neaizmirs pateikt paldies par jebkuru sīkumu. Pēc dabas Ancāns bija liels romantiķis, reizēm mēdza naktīs zvanīt paziņām un lasīt dzeju.

Kaut gan par dzīvi Ancāns nežēlojās, smagu likteņa triecienu viņš saņēma 2008. gadā, kad aizsaulē aizgāja sieva Anna, ar kuru kopā bija nodzīvojis 38 gadus, laulībā bija dzimuši divi dēli – Valdis un Eduards. Romualds kādā intervijā atzina, ka pēc sievas nāves juties, kā no laivas izmests, un sākumā pat nezinājis, kā vienam dzīvot tālāk, tomēr vēlāk samierinājies. "Kad Anna aizgāja, man bija smagi un uznāca skumjas, bet tagad, viņu atceroties, man ir gaiši un viegli. Vakaros uzvelku kādu viņas adītu siltu džemperī, sēžu pie televizora un skatos vecu koncertu ierakstus."

Dzīves nogalē aktierim izveidojās attiecības ar ģimenes ārsti Mirdzu Stari. Divi gadi un trīs mēneši – tāds bija viņiem atvēlētais laiks. Abi labprāt ceļoja pa Latviju un dzīvoja Romualda tēva mājās Muktos. Mirdza bija kopā ar aktieri līdz pat pēdējai viņa dzīves stundai.

2011. gada vasarā Ancānam uzbruka ļauna slimība. Kaut gan viņš ticēja, ka izveselosies, brīnums tomēr nenotika. Ļaundabīgā slimība izrādījās spēcīgāka, un aktieris devās aizsaulē 2011. gada 15. septembrī. Viņu guldīja dzimtajā pusē – Vārkavas novada Muktu kapos. Režisors Jānis Streičs atceras: "Ziedus nekrāvām kaudzē kā vezumā, bet ar biezu ziedu kārtu apsedzām i Romika mātes, i tēva kapu kopiņas ar pateicību par gara stiprumu, ko viņi bija izaudzinājuši mums visiem par prieku. Un tas paliek. Romika dzīves mīlestība. Prieks un pašironija."